

ДЕРЖАВНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ З ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ІНСТИТУТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

ІСТОРІЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ДЛЯ ВИЩИХ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ

ДЕРЖАВНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
З ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ІНСТИТУТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Рекомендовано Президією комісії
з фізичного виховання і спорту
науково-методичної ради
Міністерства освіти України

ІСТОРІЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ДЛЯ ВИЩИХ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ

м. Львів-1999

Програму розроблено доцентом, кандидатом педагогічних наук, проректором з наукової роботи Львівського державного інституту фізичної культури **О.М.ВАЦЕБОЮ** та аспірантом кафедри теорії і методики фізичного виховання Львівського державного інституту фізичної культури **О.О.ГРЕЧАНЮК**

Рецензенти:

д.пед.н., професор **Шиян Б.М.**

(Тернопільський державний педагогічний університет ім. В.Гнатюка)

д.пед.н., професор **Куц О.С.**

(Вінницький державний педагогічний університет ім. М.Коцюбинського)

д.іст.н., професор **Мороз В.Я.**

(Львівський державний інститут фізичної культури)

Обговорено і затверджено на засіданні методичної ради Львівського державного інституту фізичної культури та методичної ради Галицького навчально-наукового комплексу при ЛДІФК

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Історія фізичної культури є однією із профілюючих дисциплін навчальних планів вищих закладів освіти 1-4 рівнів акредитації, які готують фахівців за напрямом “Фізичне виховання і спорт”.

Метою вивчення історії фізичної культури у вищій школі є:

- формування системи знань щодо виникнення й розвитку засобів, форм, методів, ідей та теорій фізичного виховання та спорту
- розвиток професійної самосвідомості майбутніх фахівців
- виховання морально-етичних та ідейно-патріотичних переконань фахівця, причетності до світової історичної спадщини та традицій в галузі фізичної культури
- прищеплення фахівцям навичок наукового аналізу, спрямованих на забезпечення самостійного осмислення закономірностей історичного розвитку фізичної культури та спорту
- навчання практичних навичок роботи з історичною та науковою літературою, критичного осмислення документів та першоджерел
- вироблення умінь застосовувати набуті знання у професійній діяльності, для орієнтації в сучасних тенденціях розвитку фізичної культури та спорту, оцінки спортивних явищ та подій.

Навчальна дисципліна складається із трьох розділів:

- ⇒ всезагальна (світова) історія фізичної культури;
- ⇒ історія міжнародного спортивного і олімпійського рухів;
- ⇒ історія фізичної культури і спорту в Україні.

Курс “Історії фізичної культури” доповнено окремим розділом, в якому розглядаються питання історичного розвитку вітчизняної фізичної культури. Це потребує нового підходу до концепції викладання дисципліни та невідкладного сучасного наукового аналізу

особливостей розвитку української фізичної культури з найдавніших часів до сьогоденного державотворчого періоду.

Суміжними та взаємодоповнюючими дисциплінами є історія української та зарубіжної культури, теорія фізичної культури, теорія і методика обраного виду спорту, педагогіка, олімпійський спорт і ін.

Основними формами вивчення курсу є лекції, семінарські заняття, індивідуальні та групові консультації, студентська предметна олімпіада, самостійне опрацювання літератури, підготовка реферату, участь у науковому студентському гуртку, виступ з доповіддю на студентській науковій конференції. Семінарські заняття узагальнюють матеріал вивченого розділу.

Загальний обсяг курсу для студентів денної та заочної форм навчання 54 години (один кредит), з яких 28 годин відводиться на лекції, 8 годин – на семінарські заняття, 18 годин – на самостійне вивчення матеріалу.

Форма звітності – семестровий екзамен.

**РОЗПОДІЛ ПРОГРАМНОГО МАТЕРІАЛУ З ДИСЦИПЛІНИ
"ІСТОРІЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ"**

№ розділу	Назви розділів і тем	Кількість годин			
		Всього	Лекції	Семінари	Самостійна робота студента
1.	Розділ I. СВІТОВА ІСТОРІЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ	20	12	2	6
1.1.	Вступ. Значення, зміст та завдання предмету. "Історія фізичної культури" як навчальна і наукова дисципліна. Структура курсу, його зв'язок з іншими предметами. Основні терміни і поняття дисципліни та еволюція їх розвитку. Періодизація та джерела вивчення історії фізичної культури.		2		
1.2.	Витоки фізичної культури. Фізична культура в первісному суспільстві. Передумови виникнення і розвитку фізичних вправ та ігор у первісному суспільстві. Теорії походження фізичної культури.		2		
1.3.	Фізична культура стародавнього світу. Особливості, провідні форми та суспільне значення фізичної культури стародавнього світу. Значення фізичного виховання в житті Стародавньої Греції. Зміст античної гімнастики. Особливості фізичної культури Стародавнього Риму. Особливості фізичної культури у країнах стародавнього Сходу та Америки.		2		2

№ розділу	Назви розділів і тем	Кількість годин			
		Всього	Лекції	Семінари	Самостійна робота студента
1.4.	<p>Фізична культура епохи середньовіччя.</p> <p>Особливості європейської фізичної культури в середні віки. Особливості фізичного виховання у середні віки в країнах Сходу. Лицарська система фізичного виховання. Розвиток фізичної культури серед селян та ремісників-міщан європейських країн. Вплив християнської релігії на розвиток фізичного виховання. Зародження науково-методичної думки в галузі фізичного виховання.</p>		2		
1.5.	<p>Фізична культура нового часу.</p> <p>Передумови формування національних систем фізичного виховання у XVIII-XIX ст. Особливості німецької, шведської, французької та сокільської систем фізичного виховання. Утворення нових форм та структур фізичного виховання: релігійних, жіночих, робітничих. Скаутський рух.</p>		2		2
1.5.	<p>Особливості розвитку спорту нового часу.</p> <p>Англійська система фізичного виховання. Діяльність Томаса Арнольда. Формування системи міжнародних змагань та організаційних структур міжнародного спорту. Формування наукових основ розвитку спорту.</p>		2		2

№ розділу	Назви розділів і тем	Кількість годин			
		Всього	Лекції	Семинари	Самостійна робота студента
2.	Розділ II. ІСТОРІЯ МІЖНАРОДНОГО СПОРТИВНОГО ТА ОЛІМПІЙСЬКОГО РУХІВ	16	8	2	6
2.1.	Олімпійські ігри Стародавньої Греції. Значення спорту у житті античних греків. Передумови виникнення Олімпійських ігор у Стародавній Греції. Програма, зміст, учасники Олімпійських ігор. Спортивні споруди Стародавньої Греції. Причини занепаду давньогрецьких Олімпійських ігор.		2		1
2.2.	Відродження Олімпійських ігор сучасності. Діяльність П'єра де Кубертена. Передумови відродження Олімпійських ігор сучасності. Піонери відродження Олімпійських ігор. Розкопки Олімпії. Життя та діяльність П. де Кубертена. Атлетичний конгрес 1894 року та його значення. Діяльність О.Бутовського.		2		1
2.3.	Історичні особливості розвитку міжнародного олімпійського руху. Організація, проведення та значення Ігор I Олімпіади. Хронологія та аналіз Олімпійських ігор сучасності. Діяльність Міжнародного Олімпійського Комітету та його президентів. Олімпійська символіка та атрибутика. "Ода спорту" та її гуманістична цінність. Параолімпійські ігри та їх значення.		2		2

№ розділу	Назви розділів і тем	Кількість годин			
		Всього	Лекції	Семінари	Самостійна робота студента
2.4.	<p>Особливості розвитку міжнародного спортивного руху сучасності.</p> <p>Міжнародний робітничий рух 20-30-х років. Регіональні та континентальні ігри як складова частина міжнародного спортивного руху. Міжнародний студентський спортивний рух, Універсиади. Розвиток неолімпійських видів спорту. Проблеми та перспективи розвитку сучасного міжнародного спортивного та олімпійського рухів.</p>		2		2
3.	<p>Розділ III.</p> <p>ІСТОРІЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ В УКРАЇНІ</p>	18	8	4	6
3.1.	<p>Витоки фізичної культури в Україні.</p> <p>Зародження фізичної культури на українських землях у період первісно-общинного ладу. Особливості фізичної культури скіфо-сарматської доби. Розвиток фізичного виховання та спорту в античних державах Північного Причорномор'я. Значення фізичних вправ у житті стародавніх слов'ян. Особливості, провідні форми та напрямки фізичного виховання у Київській Русі. Фізична підготовка запорізького козацтва.</p>		2		1

№ розділу	Назви розділів і тем	Кількість годин			
		Всього	Лекції	Семинари	Самостійна робота студента
3.2.	<p>Фізична культура та спорт в Україні у XIX-XX ст.</p> <p>Історичні передумови розвитку спортивного руху в Україні.</p> <p>Особливості розвитку фізичної культури і спорту в Східній Україні у XIX-XX ст.</p> <p>Особливості розвитку фізичної культури в Західній Україні (кінець XIX–30-і рр. XX ст.). Зародження та розвиток спортивно-гімнастичного руху в Західній Україні. Діяльність сокільських, січових, пластових, лугових та спортивних товариств Галичини. Особливості спортивного руху в Закарпатті та Буковині у першій третині XX ст. Роль Івана Боберського в розвитку західно-українського спортивно-гімнастичного руху.</p> <p>Розвиток спорту за часів УРСР. Зародження організаційних, програмно-нормативних та науково-методичних основ системи фізичного виховання.</p>		3		2
3.3.	<p>Україна в олімпійському русі. Проблеми та перспективи спортивного руху в Україні.</p> <p>Україна в міжнародному олімпійському русі. Виступи спортсменів УРСР в Олімпійських іграх. Створення НОК України та особливості його діяльності.</p> <p>Особливості, проблеми та перспективи розвитку спортивного руху в сучасній Україні. Проблеми та перспективи розвитку українського спорту. <i>Роль та місце ЛДІФК в спортивній історії України. Країці спортсмени Львівщини (або іншого регіону України).</i></p>		2		2

№ розділу	Назви розділів і тем	Кількість годин			
		Всього	Лекції	Семінари	Самостійна робота студента
3.4.	Спортивний рух української діаспори. Утворення та функціонування українських спортивних осередків у США, Канаді, Австралії та інших державах. Діяльність Української Спортової Централі Америки і Канади. Роль української діаспори у становленні НОК України. Видатні діячі спортивного руху української діаспори.		1		1
	Разом:	54	28	8	18

Сумчанин Володимир Голубничий (спортивна ходьба) - володар чотирьох олімпійських медалей (2 золотих, 1 срібної, 1 бронзової) на Іграх 1960, 1964, 1968, 1972 рр.)

ПРОГРАМНИЙ МАТЕРІАЛ

РОЗДІЛ I.

СВІТОВА ІСТОРІЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ

Вступ. Значення, зміст та завдання предмету.

“Історія фізичної культури” як навчальна і наукова дисципліна. Навчальна і науково-методична література для вивчення курсу ІФК. Структура курсу. Зв’язок з іншими навчальними дисциплінами. Основні терміни і поняття та еволюція їх розвитку (культура, фізична культура, фізичне виховання, спорт, гімнастика та ін.). Періодизація та джерела вивчення історії фізичної культури.

Витоки фізичної культури. Фізична культура в первісному суспільстві.

Передумови виникнення і розвитку фізичних вправ та ігор у первісному суспільстві. Фактори, які вплинули на зародження фізичної культури – суб’єктивні та об’єктивні: кліматичні, географічні, біологічні та ін. Теорії походження фізичної культури: теорія походження фізичних вправ із трудової діяльності, теорія магії, теорія гри, теорія зайвої енергії.

Фізична культура стародавнього світу.

Особливості, провідні форми та суспільне значення фізичної культури стародавнього світу. Фізична культура країн Стародавнього Сходу (Стародавня Месопотамія, Стародавній Єгипет, Стародавня Індія, Стародавній Китай та ін.). Значення фізичного виховання в житті Стародавньої Греції. Спартанська та афінська системи фізичного виховання. Зміст античної гімнастики. Особливості фізичної культури Стародавнього Риму. Роль фізичних вправ у давньоримських видовищах. Підготовка та виступи гладіаторів. Особливості фізичної культури у країнах стародавнього Сходу та Америки.

Фізична культура епохи середньовіччя.

Особливості фізичної культури в середні віки. Лицарська система фізичного виховання. Навички та чесноти, які виховувалися у лицарів. Лицарські турніри. Розвиток фізичної культури серед селян та ремісників-міщан європейських країн. Вплив християнської релігії на розвиток фізичного виховання. Зародження науково-методичної думки в галузі фізичного виховання вченими-гуманістами (Вітторіно де Фельтре, Франсуа Рабле, Мішель Монтень, Ян Амос Коменський, Річард Малкастер, Епіфаній Славинецький та ін.).

Фізична культура нового часу.

Передумови формування національних систем фізичного виховання у XVIII-XIX ст. Особливості німецької, шведської, французької та сокільської систем фізичного виховання. Діяльність Іоганна Гутс-Мутса, Фрідріха Яна, Ернста Айзелена, Франциска Амороса, П'єра і Ялмара Лінгів, Мирослава Тірша, Джордж Ебер, Жак Далькроз, Айсідори Дункан та інших діячів європейської фізичної культури нового часу. Утворення нових форм та структур фізичного виховання: релігійних, національних, жіночих, професійних, воєнізованих. Міжнародний скаутський рух.

Особливості розвитку спорту нового часу.

Англійська система фізичного виховання. Рух "арнольдизм". Теоретичні розробки Чарльза Кінгслі. Діяльність Томаса Арнольда. Формування системи міжнародних змагань та організаційних структур міжнародного спорту. Утворення федерацій з видів спорту. Формування наукових основ розвитку спорту (Джордж Демені, Іван Сеченов, Петро Лесгафт, Фроде Садолін, Георг Рацине та ін.).

РОЗДІЛ II.

ІСТОРІЯ МІЖНАРОДНОГО СПОРТИВНОГО І ОЛІМПІЙСЬКОГО РУХІВ

Олімпійські ігри Стародавньої Греції.

Значення спорту у житті античних греків. Особливості проведення атлетичних ігор стародавніми греками. Піфійські, Істмійські, Немейські та інші загальноєллінські ігри Стародавньої Греції. Передумови виникнення

Олімпійських ігор у Стародавній Греції. Програма, зміст, учасники Олімпійських ігор. Нагородження олімпіоніків. Спортивні споруди Стародавньої Греції. Причини занепаду давньогрецьких Олімпійських ігор.

Відродження Олімпійських ігор сучасності. Діяльність П'єра де Кубертена.

Передумови відродження Олімпійських ігор сучасності. Спроби проведення олімпійських змагань у XVII-XIX ст. Піонери відродження Олімпійських ігор. Розкопки Олімпії. Діяльність Е.Курціуса, Е.Цаппаса. Життя та діяльність П'єра де Кубертена. Атлетичний конгрес 1894 року та його значення. Діяльність О.Бутовського. Прийняття Олімпійської Хартії. Підготовка до проведення Ігор I Олімпіади в Афінах у 1896 році.

Історичні особливості розвитку міжнародного олімпійського руху сучасності.

Організація, проведення та значення Ігор I Олімпіади. Хронологія та аналіз Олімпійських ігор сучасності. Характерні риси Ігор Олімпіад до Першої світової війни. Особливості проведення Ігор VII- XIV Олімпіад (1920-1948 рр.), XV-XXIV Олімпіад (1952-1988 рр.), XXV-XXVI Олімпіад 1992-1996 рр.). Діяльність Міжнародного Олімпійського Комітету та його президентів. Олімпійська символіка та атрибутика. "Ода спорту" та її гуманістична цінність. Діяльність Міжнародної Сток-Мандевільської федерації. Параолімпійські ігри та їх значення.

Особливості розвитку міжнародного спортивного руху сучасності.

Міжнародний робітничий рух 20-30-х років. Червоний та Люцернський спортивні інтернаціонали. Міжнародні робітничі Олімпіади. Регіональні та континентальні ігри як складова частина міжнародного спортивного руху (Панамериканські, Африканські, Середземноморські та ін. ігри). Міжнародний студентський спортивний рух, Універсіади. Розвиток неолімпійських видів спорту. Проблеми та перспективи розвитку сучасного міжнародного спортивного та олімпійського рухів: професіоналізація любительського спорту, політизація Олімпійських ігор, комерціалізація спорту, допінг у спорті. Бойкоти Олімпійських ігор. Роль засобів масової інформації в розвитку міжнародного спорту.

РОЗДІЛ III. ІСТОРІЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ В УКРАЇНІ

Витоки фізичної культури в Україні.

Зародження фізичної культури на українських землях у період первісно-общинного ладу. Фізична культура трипільських племен. Особливості фізичної культури скіфо-сарматської доби. Розвиток фізичного виховання та спорту в античних державах Північного Причорномор'я (Ольвія, Херсонес, міста Боспорського царства). Спортивні зв'язки північнопричорноморських міст із давньогрецьким світом. Значення фізичних вправ у житті стародавніх слов'ян. Особливості, провідні форми та напрямки фізичного виховання у Київській Русі. Військово-фізична підготовка княжого війська. Народна фізична культура. Розвиток народних рухливих ігор, забав, обрядової культури. Військово-фізична підготовка запорізького козацтва.

Фізична культура та спорт в Україні у XIX-XX ст.

Історичні передумови розвитку спортивного руху в Україні.

Особливості розвитку фізичної культури і спорту в Східній Україні у XIX-XX ст.

Особливості розвитку фізичної культури в Західній Україні (кінець XIX–30-ті рр. XX ст.). Зародження та розвиток спортивно-гімнастичного руху в Західній Україні. Діяльність сокільських, січових, пластових, лугових та спортивних товариств Галичини. Особливості спортивного руху в Закарпатті та Буковині у першій третині XX ст. Роль Івана Боберського в розвитку західно-українського спортивно-гімнастичного руху.

Розвиток спорту за часів УРСР. Зародження організаційних, програмно-нормативних та науково-методичних основ системи фізичного виховання. Заснування спортивних товариств “Динамо”, “Спартак”, “Локомотив” тощо. Утворення перших навчальних закладів і наукових установ. Роль комплексу ГТО та ЄВСК у розвитку спортивного руху. Особливості проведення Всесоюзних спартакіад.

Україна в олімпійському русі. Проблеми та перспективи сучасного українського спортивного руху.

Україна в міжнародному олімпійському русі. Перші виступи олімпійців з України. Виступи спортсменів УРСР в Олімпійських іграх (1952-1992 рр.). Підсумки виступів спортсменів України незалежними

командами в Олімпійських іграх та інших міжнародних змаганнях. Створення НОК України та особливості його діяльності.

Особливості розвитку структури спортивного руху в сучасній Україні. Проблеми та перспективи розвитку українського спорту. *Роль та місце ЛДІФК в спортивній історії України. Видатні спортсмени Львівщини (або іншого регіону України).*

Спортивний рух української діаспори.

Утворення та функціонування українських спортивних осередків у США, Канаді, Австралії та інших державах у довоєнний та повоєнний періоди. Діяльність Української Спортової Централі Америки і Канади. Роль української діаспори у становленні НОК України. Видатні діячі спортивного руху української діаспори.

*Проф. Іван Боберський (1873-1947)
засновник української системи тіловиховання*

ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ (колоквіумів)

1. Зародження та розвиток фізичної культури і спорту в світовій практиці

1. Фізична культура у первісному суспільстві.
2. Особливості, провідні форми та суспільне значення фізичної культури стародавнього світу.
3. Фізичне виховання у Стародавній Греції.
4. Розвиток фізичної культури у середні віки:
 - лицарська система фізичного виховання;
 - фізична культура серед сільського населення
5. Формування та особливості національних систем фізичного виховання у XVIII-XIX ст.
6. Утворення нових форм і структур фізичного виховання у новий час.

Література:

1. История физической культуры и спорта: Учебник для институтов физической культуры / Под ред. В.В. Столбова. – Москва: Физкультура и спорт, 1983. – 359с.
2. Платонов В.Н., Гуськов С.И. Олимпийский спорт: Учебник. - К.: Олимпийская литература, 1994. - Кн. 1. – 496 с.
3. Кун Л. Всеобщая история физической культуры и спорта: Пер. с венгерского. – Москва: Радуга, 1982. – 399с.
4. Пономарев Н.И. Возникновение и первоначальное развитие физической культуры. - Москва, 1970. – 248 с.
5. Попеску І.К. Спорт у долях балканських народів. – Львів: Світ, 1991. – 184 с.
6. Шанин Ю.В. От эллинов до наших дней. – Москва: Физкультура и спорт, 1975. – 143с.

2. Виникнення та історичні особливості функціонування міжнародного олімпійського та спортивного рухів

1. Витоки сучасного олімпійського руху.
2. Передумови відродження Олімпійських ігор сучасності. Життя та діяльність П'єра де Кубертена. Атлетичний конгрес 1894 року та його значення.
3. Хронологія та аналіз Олімпійських ігор сучасності.

4. Діяльність МОК та його президентів.
5. Особливості розвитку міжнародного спортивного руху сучасності.
6. Проблеми та перспективи розвитку сучасного олімпійського та спортивного рухів.

Література:

1. История физической культуры и спорта: Учебник для институтов физической культуры / Под ред. В.В.Столбова. – Москва: Физкультура и спорт, 1983. – 359с.
2. Платонов В.Н., Гуськов С.И. Олимпийский спорт: Учебник. - К.: Олимпийская литература, 1994. - Кн. 1. – 496 с.
3. Волошин А.П., Ксендзенко Ф.М. У Олимпийской черты. - К.: Молодь, 1988. – 400 с.
4. Воробйов П.Г., Фірсель М.И. На славу спорту і в ім'я честі: Нариси про олімпійські види спорту.- К., 1976.- 264 с.
5. Колобова К.М., Озерецкая Е.Л. Олимпийские игры: Пособие для учащихся. – Москва, 1958. – 64 с.
6. Кун Л. Всеобщая история физической культуры и спорта: Пер. с венгерского. – Москва: Радуга, 1982. – 399 с.
7. Оливова В. Люди и игры: У истоков современного спорта: Пер. с чешского. – Москва: Физкультура и спорт, 1985. – 249 с.
8. П'єр де Кубертен. Олімпійські мемуари. – К: Олимпийская литература, 1997. – 178 с.
9. Попеску І.К. Спорт у долях балканських народів. – Львів: Світ, 1991. – 184 с.
10. Суник О.Б. Від Олімпії до Москви. - К.: Здоров'я, 1980. – 200 с.
11. Хавин Б.Н. Все об олимпийских играх.- Москва: Физкультура и спорт, 1985.- 464 с.
12. Шанин Ю.В. Герои античных стадионов. – Москва: Физкультура и спорт, 1971. – 72 с.

3. Витоки фізичної культури в Україні. Фізична культура та спорт в Україні у XIX-XX ст.

1. Фізична культура на українських землях у період первісно-общинного та рабовласницького ладу.
2. Особливості, провідні форми та напрямки фізичного виховання у Київській Русі.
3. Фізична підготовка запорізького козацтва.
4. Особливості розвитку фізичної культури і спорту в Україні у XIX-XX ст. Розвиток спорту за часів УРСР.

5. Зародження та розвиток спортивно-гімнастичного руху в Західній Україні. Діяльність сокільських, січових, пластових, лугових та спортивних товариств Галичини.
6. Роль Івана Боберського в розвитку західно-українського спортивно-гімнастичного руху.

Література:

1. Вацеба О.М. Нариси з історії західно-українського спортивного руху. – Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 1997. – 232 с.
2. Колесникова Л.Г. Спорт в античному Херсонесе. - Ленинград-Москва, 1964.- 28 с.
3. Кулик Я.Л., Костюк С.А., Петренко М.І. Історія виникнення й розвитку фізичної культури та спорту на Україні. – Вінниця: Логос, 1997. – 133 с.
4. Кун Л. Всеобщая история физической культуры и спорта: Пер. с венгерского. – Москва: Радуга, 1982. – 399с.
5. Приступа Є.Н. Народна фізична культура українців. - Львів, 1995. – 254 с.
6. Приступа Є.Н., Пилат В.С. Традиції української національної фізичної культури. – Львів: Троян, 1991. – 104 с.
7. Савчук Б. Український пласт (1911-1939). – Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 1996. – 272 с.
8. Трофим'як Б.Е. Фізична культура і спорт в Українській РСР. - Львів: Вища школа, 1987. – 159 с.
9. Трофим'як Б.Е. Фізичне виховання і спортивний рух у Західній Україні (з початку 30-х років XIX ст. до 1939 р.): Навчальний посібник \ Інститут змісту і методів навчання. – К., 1997. – 419 с.

4. Проблеми та перспективи розвитку фізичної культури в Україні. Спортивний рух української діаспори.

1. Україна в міжнародному олімпійському русі. Створення НОК України та особливості його діяльності.
2. Перші олімпійці України. Виступи спортсменів УРСР в Олімпійських іграх.
3. Особливості розвитку структури спортивного руху в сучасній Україні. Проблеми та перспективи розвитку українського спорту.
4. *Роль та місце ЛДДФК в спортивній історії України. Видатні спортсмени Львівщини (або іншого регіону України).*

5. Спортивний рух в українській діаспорі. Утворення та функціонування українських спортивних осередків у США, Канаді, Австралії та інших державах.
6. Діяльність Української Спортової Централі Америки і Канади.

Література:

1. Платонов В.Н., Гуськов С.И. Олимпийский спорт: Учебник. - К.: Олимпийская литература, 1994. - Кн. 1. - 496 с.
2. Волошин А.П., Ксендзенко Ф.М. У олимпийской черты. - К.: Молодь. 1988. - 400 с.
3. Кордіяк Ю.С. Чемпіони живуть у Львові. - Львів: Каменяр. 1980. - 176 с.
4. Гвардовський О., Попович О. Січовими шляхами: Історія українського спортивно-виховного товариства "Чорноморська Січ" в Ньюарку (1924-1999). - Ньюарк. 1999. - 416 с.
5. Zinkewych O. Ukrainian Olympic Champions. - Baltimore-Toronto: Smoloskur. 1984. - 157 p.
6. На олімпійських хвилях: Довідник УСЦАК (1981-1996) / Упорядник О.Гвардовський. - Ньюарк (США), 1997. - 142 с.

Іван Піддубний (1871-1949)

видатний український борець, багаторазовий чемпіон світу

ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ВИВЧЕННЯ

Розділ I. СВІТОВА ІСТОРІЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ

1. Особливості фізичної культури у країнах стародавнього Сходу та Америки.
2. Утворення нових форм та структур фізичного виховання: релігійних, жіночих, робітничих в період XVIII-XIX ст.
3. Формування організаційних структур міжнародного спорту.

Література:

1. История физической культуры и спорта: Учебник для институтов физической культуры / Под ред. В.В.Столбова. – Москва: Физкультура и спорт, 1983. – 359с.
2. Кун Л. Всеобщая история физической культуры и спорта: Пер. с венгерского. – Москва: Радуга, 1982. – 399с.
3. Платонов В.Н., Гуськов С.И. Олимпийский спорт: Учебник. - К.: Олимпийская литература, 1994. - Кн. 1. – 496 с.
4. Пономарев Н.И. Возникновение и первоначальное развитие физической культуры. - Москва, 1970. – 248 с.
5. Олинова В. Люди и игры: У истоков современного спорта: Пер. с чешского. – Москва: Физкультура и спорт, 1985. – 249 с.
6. Шанин Ю.В. От эллинов до наших дней. – Москва: Физкультура и спорт, 1975. – 143 с.

Розділ II. ІСТОРІЯ МІЖНАРОДНОГО СПОРТИВНОГО ТА ОЛІМПІЙСЬКОГО РУХІВ

1. Легенди та міфи про зародження давньогрецьких Олімпійських ігор.
2. Життя та діяльність П'єра де Кубертена.
3. Олімпійська символіка та атрибутика. “Ода спорту” та її гуманістична цінність.
4. Міжнародний студентський спортивний рух, Універсіади.

Література:

1. История физической культуры и спорта: Учебник для институтов физической культуры / Под ред. В.В.Столбова. – Москва: Физкультура и спорт, 1983. – 359с.
2. Платонов В.Н., Гуськов С.И. Олимпийский спорт: Учебник. - К.: Олимпийская литература, 1994. - Кн. 1. – 496 с.

3. Кун Л. Всеобщая история физической культуры и спорта: Пер. с венгерского. – Москва: Радуга, 1982. – 399с.
4. Колобова К.М., Озерецкая Е.Л. Олимпийские игры: Пособие для учащихся. – Москва, 1958. – 64 с.
5. Оливова В. Люди и игры: У истоков современного спорта: Пер. с чешского. – Москва: Физкультура и спорт, 1985. – 249 с.
6. Н'єр де Кубертєн. Олімпійські мемуари. – К.: Олимпийская литература, 1997. – 178с.
7. Попєску І.К. Спорт у долях балканських народів. – Львів: Світ, 1991. – 184 с.
8. Шанин Ю.В. Олимпийские игры и поэзия эллинов.- К.: Вища школа 1980.-183с.

Розділ III.

ІСТОРІЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ В УКРАЇНІ

1. Фізична підготовка запорізького козацтва.
2. Роль Івана Бобєрського в розвитку західно-українського спортивно-гїмнастичного руху.
3. Виступи спортсменів УРСР в Олімпійських іграх.
4. Діяльність Української Спортової Централі Америки і Канади.

Література:

1. Платонов В.П., Гуськов С.Н. Олимпийский спорт: Учебник. - К.: Олимпийская литература, 1994. - Кн. 1. – 496 с.
2. Вацеба О.М. Нариси з історії західно-українського спортивного руху. – Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 1997. – 232 с.
3. Волошин А.П., Кєєндєєнко Ф.М. У Олимпийской черты. - К.: Молодь, 1988. – 400 с.
4. Кордіяк Ю.Є. Чемпіони живуть у Львові. – Львів: Каменяр, 1980. – 176с.
5. На олімпійських хвилях: Довідник УСЦАК (1981-1996) / Упорядник О.Твардовський. – Ньюарк (США), 1997. – 142 с.
6. Приступа Є.Н. Народна фізична культура українців. - Львів, 1995. – 254с.
7. Приступа С.Н., Пилат В.С. Традиції української національної фізичної культури. – Львів: Троян, 1991. – 104 с.
8. Суник О.Б. Від Олімпії до Москви. - К.: Здоров'я, 1980. – 200 с.
9. Трофим'як Б.Є. Фізична культура і спорт в Українській РСР. - Львів: Вища школа, 1987. – 159 с.
10. Трофим'як Б.Є. Фізичне виховання і спортивний рух у Західній Україні (з початку 30-х років XIX ст. до 1939 р.): Навчальний посібник \ Інститут змісту і методів навчання. – К., 1997. – 419 с.
11. Яворницький Д.І. Історія запорізьких козаків: У 3 Т. / Редкол.: П.С.Сохань та ін. – К.: Наукова думка, 1990-1993.
12. Zinkewych O. Ukrainian Olympic Champions. – Baltimore-Toronto: Smoloksky, 1984. – 157p.

ОСНОВИ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

ТЕМАТИКА РЕФЕРАТІВ з історії фізичної культури

1. Теорії походження фізичних вправ та ігор.
2. Особливості розвитку фізичної культури стародавнього світу.
3. Розвиток фізичної культури в Античній Греції.
4. Фізичне виховання у Спарті та в Афінах.
5. Легенди та міфи про зародження давньогрецьких Олімпійських ігор.
6. Учасники, програма та значення давньогрецьких Олімпійських ігор.
7. Причини занепаду давньогрецьких Олімпійських ігор.
8. Особливості фізичної культури Стародавнього Риму.
9. Розвиток середньовічної фізичної культури.
10. Національні системи фізичного виховання у XVIII-XIX ст.:
передумови виникнення та особливості функціонування.
11. Зародження сучасного спорту.
12. Передумови відродження Олімпійських ігор сучасності.
13. Життя та діяльність П'єра де Кубертена.
14. Олімпійський конгрес 1894 року та його значення.
15. МОК та особливості його діяльності.
16. Олімпійська символіка та атрибутика.
17. Діяльність окремих міжнародних спортивних федерацій (на прикладі окремого виду спорту).
18. Міжнародний студентський спортивний рух. Історія проведення Універсіад.
19. Міжнародний скаутський рух.
20. Регіональні спортивні рухи та ігри (Панамериканські, Паназіатські, Панафриканські тощо).
21. Особливості проведення та аналіз окремих ігор Олімпіад.
22. Історія виникнення та проведення зимових Олімпійських ігор.

23. Виступи спортсменів України в Олімпійських іграх.
24. Виступи спортсменів окремого регіону (області) України в Олімпійських іграх.
25. З історії діяльності Львівського державного інституту фізкультури.
26. З історії спортивного руху в рідному місті (селі).
27. Фізичне виховання запорізького козацтва.
28. Фізична культура античного Північного Причорномор'я.
29. Особливості спортивно-гімнастичного руху в Західній Україні.
30. Діяльність професора Івана Боберського.
31. Особливості розвитку пластового руху в Західній Україні.
32. Історія утворення та особливості діяльності НОК України.
33. Спортивний рух серед української діаспори.
34. Історія розвитку окремого виду спорту.
35. Видатні спортсмени та діячі спортивного руху української діаспори.

ПОРЯДОК ПІДГОТОВКИ НАУКОВОГО РЕФЕРАТУ:

1. Вибір теми.
2. Підбір літературних джерел.
3. Консультація з викладачем.
4. Складання плану реферату.
5. Вивчення змісту літературних джерел.
6. Систематизація накопиченого матеріалу відповідно до плану.
7. Написання реферату, оформлення висновків та опис бібліографічних джерел.
8. Захист реферату та підготовка виступу за темою реферату.

СТРУКТУРА РЕФЕРАТУ:

1. Титульна сторінка (назва інституту; кафедри; тема реферату; прізвище виконавця, факультет, курс, група; рік виконання).
2. План (3-5 пунктів).
3. Вступ до теми (вказати актуальність, новизну, мету дослідження, аналіз стану розробки теми в сучасній навчально-науковій літературі).
4. Виклад матеріалу за планом.

5. Висновки.
6. Список використаних джерел.
7. Додатки (при необхідності).

МЕТОДИКА ПІДГОТОВКИ ДОПОВІДІ НА СТУДЕНТСЬКІЙ НАУКОВІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ

1. Підготувати план виступу (вступ, основний зміст, висновки).
2. Підготувати наочний матеріал (таблиці, слайди, роздатковий матеріал).
3. Продумати коментарі до ілюстративного матеріалу.
4. Обміркувати відповіді на можливі запитання.

При підготовці доповіді врахувати, що за 10 хв. доповідач може прочитати або викласти матеріал 4-5-ти сторінок машинопису.

*Перший склад Міжнародного Олімпійського комітету (1896 рік, Афіни)
справа в нижньому ряду – П'єр де Кубертен, зліва – Олексій Бутівський*

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ З ІСТОРІЇ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

СВІТОВА ІСТОРІЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

1. Предмет, завдання і значення навчальної дисципліни “Історія фізичної культури”.
2. Періодизація історії фізичної культури.
3. Джерела для вивчення історії фізичної культури і спорту.
4. Виникнення терміну “фізична культура” та еволюція цього поняття.
5. Виникнення терміну “гімнастика” та еволюція цього поняття.
6. Виникнення терміну “спорт” та еволюція цього поняття.
7. Теорії (гіпотези) походження фізичної культури.
8. Особливості розвитку фізичної культури у первісному суспільстві.
9. Особливості розвитку фізичної культури в країнах Стародавнього Сходу (Китай, Індія, Іран, Японія).
10. Особливості розвитку фізичної культури народів Америки у період доєвропейської колонізації.
11. Особливості розвитку фізичної культури в Стародавній Греції.
12. Система античної гімнастики.
13. Особливості фізичного виховання в стародавніх Спарті та Афінах.
14. Фізична культура і змагання в Стародавньому Римі.
15. Особливості фізичної культури європейських країн у середні віки.
16. Особливості фізичної підготовки середньовічних лицарів.
17. Фізичне виховання та змагання у житті середньовічних міщан і ремісників.
18. Фізичне виховання та змагання в житті селян у середні віки.
19. Особливості фізичного виховання у середні віки в країнах Сходу.
20. Вплив християнської релігії на розвиток фізичного виховання у середні віки.
21. Зародження науково-методичної думки в галузі фізичного виховання у середні віки.
22. Формування та розвиток національних систем гімнастики у новий час.
23. Виникнення та розвиток німецької системи гімнастики. Діяльність І.Гуте-Мутса, Ф.Яна, А.Шпісса.
24. Виникнення та розвиток шведської системи гімнастики. Діяльність П.Лінга і Я.Лінга.
25. Виникнення та розвиток французької системи гімнастики. Діяльність Ф.Амороса.
26. Виникнення та розвиток сокільської гімнастики. Діяльність М.Тірша.

27. Англійська система фізичного виховання нового часу. Діяльність Г.Арнольда.
28. Рух “арнольдизм” та його значення.
29. Формування системи міжнародних змагань у кінці ХІХ століття.
30. Формування організаційних структур спорту наприкінці ХІХ століття.

МІЖНАРОДНИЙ СПОРТИВНИЙ ТА ОЛІМПІЙСЬКИЙ РУХИ

31. Особливості фізичної культури у Стародавній Греції.
32. Агоністика стародавніх греків. Істмійські, Піфійські, Немейські та інші атлетичні ігри Стародавньої Греції.
33. Спортивні споруди Стародавньої Греції.
34. Легенди та міфи про зародження давньогрецьких Олімпійських ігор.
35. Місце проведення, програма та учасники Олімпійських ігор Стародавньої Греції.
36. Причини занепаду давньогрецьких Олімпійських ігор.
37. Спроби відновлення Олімпійських ігор у ХVІІ-ХІХ століттях. Археологічні розкопки Олімпії та їх значення для відродження Олімпійських ігор.
38. Передумови відродження Олімпійських ігор сучасності.
39. Діяльність та роль П'єра де Кубертена у відродженні сучасних Олімпійських ігор.
40. Міжнародний Атлетичний конгрес 1894 року та його значення.
41. Діяльність та роль О.Бутовського у відродженні сучасного олімпійського руху.
42. Ігри першої Олімпіади 1896 року в Афінах та їх значення.
43. Характерні риси Ігор Олімпіад до Першої світової війни.
44. Особливості проведення Ігор VII- XIV Олімпіад (1920-1948 рр.).
45. Особливості проведення Ігор XV- XXVI Олімпіад (1952-1996 рр.).
46. Значення та основні підсумки останніх Ігор Олімпіади.
47. Виникнення та проведення зимових Олімпійських ігор.
48. Значення та основні підсумки останніх зимових Олімпійських ігор.
49. Олімпійська символіка і атрибутика.
50. Діяльність президентів МОК.
51. МОК та особливості його діяльності.
52. Основні проблеми та тенденції у проведенні Олімпійських ігор сучасності.

53. Особливості формування структури сучасного міжнародного спортивного руху.
54. Особливості розвитку міжнародного скаутського руху.
55. Особливості розвитку міжнародного студентського спортивного руху. Виникнення та проведення Універсіад.
56. Особливості міжнародного робітничого спортивного руху першої половини ХХ ст.
57. Континентальні спортивні ігри.
58. Регіональні, релігійні, професійні та інші спортивні ігри.
59. Зародження та розвиток параолімпійського руху. Особливості проведення Параолімпіад.
60. Особливості розвитку неолімпійських видів спорту.

ІСТОРІЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ В УКРАЇНІ

61. Зародження фізичної культури на українських землях у період первісно-общинного ладу.
62. Особливості фізичної культури на українських землях у скіфо-сарматську добу.
63. Особливості фізичного виховання в античних державах Північного Причорномор'я.
64. Проведення атлетичних змагань в північнопричорноморських полісах.
65. Особливості фізичної культури стародавніх слов'ян.
66. Особливості фізичної культури Київської Русі.
67. Особливості військово-фізичної підготовки княжого війська в часи Київської Русі.
68. Особливості військово-фізичної підготовки запорізького козацтва.
69. Особливості розвитку фізичної культури і спорту в Східній Україні до Першої світової війни.
70. Особливості розвитку фізичної культури і спорту в УРСР в 20-30-і роки ХХ ст.
71. Особливості розвитку спортивно-гімнастичного руху в Західній Україні на початку ХХ століття.
72. Зародження та розвиток сокільського руху в Західній Україні в першій третині ХХ ст.
73. Зародження та розвиток січового руху в Західній Україні на початку ХХ ст.

74. Зародження та розвиток "Пласту" в Західній Україні на початку ХХ ст.
75. Зародження та діяльність лугових товариств в Західній Україні в 20-30 роки ХХ ст.
76. Особливості спортивного руху в Закарпатті та Буковині у першій третині ХХ ст.
77. Особливості діяльності спортивних товариств Західної України у першій половині ХХ ст. (КЛК, "Україна", "Черник" та ін.)
78. Роль І.Боберського у розвитку спортивно-гімнастичного руху Західної України.
79. Особливості розвитку спортивно-гімнастичного руху в Україні після ІІ світової війни.
80. Виступи представників України в Олімпійських іграх.
81. *Виступи спортсменів Львівщини в Олімпійських іграх (або інших регіонів України).*
82. Дебют спортсменів України самостійними командами в міжнародному спорті.
83. *З історії діяльності Львівського державного інституту фізичної культури.*
84. Проблеми та перспективи розвитку спортивного руху в сучасній Україні.
85. Роль олімпізму в розвитку сучасного спортивного руху в Україні.
86. Особливості утворення НОК України та розвиток спортивного руху в період розбудови української державності.
87. Особливості виступів спортсменів України в останніх літніх та зимових Олімпійських іграх.
88. Зародження та розвиток спортивного руху серед української діаспори.
89. Діяльність Української Спортової Централі Америки і Канади (УСЦАК).
90. Видатні діячі спортивного руху української діаспори.

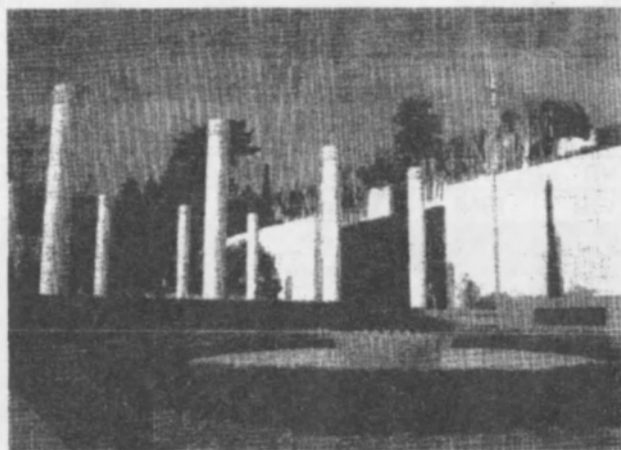

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. История физической культуры и спорта: Учебник для институтов физической культуры / Под ред. В.В.Столбова. – Москва: Физкультура и спорт, 1983. – 359с.
2. История физической культуры: Учебник для студентов пед. институтов, – Москва: Просвещение, 1989. – 288 с.
3. Платонов В.Н., Гуськов С.И. Олимпийский спорт: Учебник: в 2-х кн. –К.: Олимпийская литература, 1994. - Кн. 1. – 496 с.
4. Платонов В.Н., Гуськов С.И. Олимпийский спорт: Учебник: в 2-х кн. –К.: Олимпийская литература, 1997. - Кн. 2. – 384 с.
5. Бака М.М. Спортивні вершини дев'ятої п'ятирічки.- К., 1976.- 112 с.
6. Вацеба О.М. Нариси з історії західно-українського спортивного руху. – Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 1997. – 232 с.
7. Воробйов П.Г., Фірсель М.И. На славу спорту і в ім'я честі: Нариси про олімпійські види спорту.- К., 1976.- 264 с.
8. Заседа І. Олімпійські нариси.- К., 1957.- 140 с.
9. Заседа І. Олімпійці.- К., 1975.- 224 с.
- 10 Кордіак Ю.Є. Чемпіони живуть у Львові. – Львів: Каменяр, 1980. – 176с.
- 11.Кулик В.В. Від Всеобучу до світових рекордів: історія розвитку фізкультурного і спортивного руху на Україні. Нарис. – К.: Здоров'я, 1971. – 183 с.
- 12.Кулик Я.Л., Костюк С.А., Петренко М.І. Історія виникнення й розвитку фізичної культури та спорту на Україні. – Вінниця: Логос, 1997. – 133 с.
- 13.На олімпійських хвилях: Довідник УСЦАК (1981-1996) / Упорядник О.Твардовський. – Ньюарк (США), 1997. – 142 с.
- 14.П'єр де Кубертен. Олімпійські мемуари. – К.: Олимпийская литература, 1997. – 178 с.
- 15.Пилат В.С. Бойовий гопак. – Львів: Галицька Січ, 1994 – 281 с.
- 16.Попеску І.К. Спорт у долях балканських народів. – Львів: Світ, 1991. – 184 с.
- 17.Приступа Є.Н. Народна фізична культура українців. - Львів, 1995. – 254с.
- 18.Приступа Є.Н., Пилат В.С. Традиції української національної фізичної культури. – Львів: Троян, 1991. – 104 с.
- 19.Савчук Б. Український пласт (1911-1939). – Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 1996. – 272 с.

20. Семенко Ю. Шахи в Україні. – Львів: Каменяр, 1993.
21. Спортивне товариство “Україна” (Львів). До 80-річчя заснування: Альманах. Ред. кол. Й. Лось та ін. – Львів: Світ, 1991. – 136 с.
22. Суник О.Б. Від Олімпії до Москви. - К.: Здоров'я, 1980. – 200 с.
23. Твардовський О., Попович О. Січовими шляхами: Історія українського спортивно-виховного товариства “Чорноморська Січ” в Ньюарку (1924-1999). – Ньюарк, 1999. – 416 с.
24. Трофим'як Б.Е. Фізична культура і спорт в Українській РСР. – Львів: Вища школа, 1987. – 159 с.
25. Трофим'як Б.Е. Фізичне виховання і спортивний рух у Західній Україні (з початку 30-х років ХІХ ст. до 1939 р.): Навчальний посібник Інститут змісту і методів навчання. – К., 1997. – 419 с.
26. Федак В.В. Закарпаття у спортивному вимірі. – Ужгород: Карпати, 1994. – 148 с.
27. Чернова Є.М. Розвиток фізичної культури і спорту в Українській РСР. – К., - 1959. – 45 с.
28. Яворницький Д.І. Історія запорізьких козаків: У 3 Т./Ред. кол.: П.С. Сохань та ін. – К.: Наукова думка, 1990-1993.
29. Агеевец В.У. ...И генерал Буговский для России. – Москва: Советский спорт, 1994. – 30 с.
30. Волошин А.П., Ксендзенко Ф.М. У Олимпийской черты. - К.: Молодь, 1988. – 400 с.
31. Колесникова Л.Г. Спорт в античном Херсонесе. - Ленинград-Москва, 1964.- 28 с.
32. Колобова К.М., Озерецкая Е.Л. Олимпийские игры: Пособие для учащихся. – Москва, 1958. – 64 с.
33. Кун Л. Всеобщая история физической культуры и спорта: Пер. с венгерского. – Москва: Радуга, 1982. – 399с.
34. Лабский В.М., Любиев А.И. Наследие греческого олимпизма: Учебное пособие для студентов вузов. - Харьков, 1994.- 114 с.
35. Лукашин Ю.С., Хавин Б.Н. Белые Олимпиады. – Москва: Физкультура и спорт, 1960. –397 с.
36. Мезе Ф. 60 лет Олимпийских игр.- М., 1959.- 389 с.
37. Мезе Ф. Современные Олимпийские игры,- М., 1959.- 479 с.
38. Новосолов М., Суник О. Олімпійські ігри: Короткий історичний огляд. - К., 1961. – 168 с.
39. Олизова В. Люди и игры: У истоков современного спорта: Пер. с чешского. – Москва: Физкультура и спорт, 1985. – 249 с.
40. Пономарев Н.И. Возникновение и первоначальное развитие физической культуры. - Москва, 1970. – 248 с.

41. Семенов-Зусер С.А. Физическая культура и зрелище в древнегреческих колониях северного причерноморья. - Харьков, 1940. - 42 с.
42. Хавин Б.Н. Все об олимпийских играх. - Москва: Физкультура и спорт, 1985. - 464 с.
43. Шанин Ю.В. Герои античных стадионов. - Москва: Физкультура и спорт, 1971. - 72 с.
44. Шанин Ю.В. Олимпийские игры и поэзия эллинов. - К.: Вища школа 1980. - 183 с.
45. Шанин Ю.В. От эллинов до наших дней. - Москва: Физкультура и спорт, 1975. - 143 с.
46. Zinkewych O. Ukrainian Olympic Champions. - Baltimore-Toronto: Smoloskup, 1984. - 157 p.

Олімпійський музей в Лозанні (Швейцарія)

ХРОНОЛОГІЯ ПРОВЕДЕННЯ СУЧАСНИХ ОЛІМПІЙСЬКИХ ІГОР

Ігри Олімпіад (літні Олімпійські ігри)

№	РІК	МІСТО	КРАЇНА
I	1896	Афіни	Греція
II	1900	Париж	Франція
III	1904	Сент-Луїс	США
IV	1908	Лондон	Англія
V	1912	Стокгольм	Швеція
VI	1916	Не відбулися	
VII	1920	Антверпен	Бельгія
VIII	1924	Париж	Франція
IX	1928	Амстердам	Голландія
X	1932	Лос-Анджелес	США
XI	1936	Берлін	Німеччина
XII	1940	Не відбулися	
XIII	1944	Не відбулися	
XIV	1948	Лондон	Англія
XV	1952	Гельсінкі	Фінляндія
XVI	1956	Мельбурн	Австралія
XVII	1960	Рим	Італія
XVIII	1964	Токіо	Японія
XIX	1968	Мехіко	Мексика
XX	1972	Мюнхен	ФРН
XXI	1976	Монреаль	Канада
XXII	1980	Москва	СРСР
XXIII	1984	Лос-Анджелес	США
XXIV	1988	Сеул	Південна Корея
XXV	1992	Барселона	Іспанія
XXVI	1996	Атланта	США
XXVII	2000	Сідней	Австралія
XXVIII	2004	<i>Афіни</i>	Греція

Зимові Олімпійські ігри

№	РІК	МІСТО	КРАЇНА
I	1924	Шамоні	Франція
II	1928	Сент-Моріц	Швейцарія
III	1932	Лейк-Плесід	США
IV	1936	Гарміш-Партенкірхен	Німеччина
V	1940	Не відбулися	
VI	1944	Не відбулися	
VII	1948	Сент-Моріц	Швейцарія
VIII	1952	Осло	Норвегія
IX	1956	Кортіна д'Ампеццо	Італія
X	1960	Скво-Веллі	США
XI	1964	Інсбрук	Австрія
XII	1968	Гренобль	Франція
XIII	1972	Саппоро	Японія
XIV	1976	Інсбрук	Австрія
XV	1980	Лейк-Плесід	США
XVI	1984	Сараєво	Югославія
XVII	1988	Калгарі	Канада
XVIII	1992	Альбервіль	Франція
XIX	1994	Ліллегаммер	Норвегія
XX	1998	Нагано	Японія
XXI	2002	<i>Солт-Лейк-Сіті</i>	США

ПРЕЗИДЕНТИ МОК

ПРЕЗИДЕНТИ МОК	РОКИ ПРАВЛІННЯ	КРАЇНА
Деметріус Вікелас 1835 - 1908	1894- 1896	Греція
П'єр де Кубертен 1863 - 1937	1896 - 1925	Франція
Анрі де Байє-Латур 1876 - 1942	1925 - 1942	Бельгія
Юханнес Зігфрід Едстрем 1870 - 1964	1942 - 1952	Швеція
Айвері Брандедж 1887 - 1975	1952 - 1972	США
Майкл Моріс Кілланін 1914 - 1999	1972 - 1980	Ірландія
Хуан Антоніо Самаранч 1920 р.н.	з 1980 р.	Іспанія

Айвері Брандедж біля могили П'єра де Кубертена у Лозанні (1965 р.)

ЗМІНА ПРОГРАМИ ОЛІМПІЙСЬКИХ ІГОР СТАРОДАВНЬОЇ ГРЕЦІЇ

ОЛІМПІАДИ	РОКИ	ВИДИ ЗМАГАНЬ
1 Олімпіада	776 р. до н.е.	стадіон (біг на один стадій - 192,27 м)
14 Олімпіада	724 р. до н.е.	діаулос (подвійний біг - 2 рази по 192,27 м)
15 Олімпіада	720 р. до н.е.	доліхос (довгий біг - до 23 км)
18 Олімпіада	708 р. до н.е.	пентатлон (легкоатлетичне п'ятиборство) і боротьба
23 Олімпіада	688 р. до н.е.	кулачний бій
25 Олімпіада	680 р. до н.е.	тесріппон (перегони колісниць з чотирма кіньми)
33 Олімпіада	648 р. до н.е.	панкратіон, кінні перегони
37 Олімпіада	632 р. до н.е.	біг на одну стадію та боротьба для хлопчиків
38 Олімпіада	628 р. до н.е.	пентатлон для хлопчиків (лише для цієї Олімпіади)
41 Олімпіада	616 р. до н.е.	кулачний бій для хлопчиків
65 Олімпіада	520 р. до н.е.	гоплітодром - біг в озброєнні
70 Олімпіада	500 р. до н.е.	апене (змагання колісниць з мулами) (занедбані на 84 Олімпіаді)
71 Олімпіада	496 р. до н.е.	перегони на кобилах
93 Олімпіада	408 р. до н.е.	синоріс (перегони на колісницях з двома кіньми)
96 Олімпіада	396 р. до н.е.	змагання сурмачів і герольдів (вісників)
99 Олімпіада	384 р. до н.е.	тесріппон для лошат
128 Олімпіада	268 р. до н.е.	синоріс для лошат
131 Олімпіада	256 р. до н.е.	перегони верхи на лошатах
145 Олімпіада	200 р. до н.е.	панкратіон для хлопчиків

ПЕРША ІСТМІЙСЬКА ОДА

С т р о ф а 1

Мати моя, лиш тобі, злотошитні Фіви,
 Шану найперше віддам, хай пробачить мені
 Делос гористий, якому я широ
 Відданий серцем усім.
 Бо що для людей благородних дорожчим є, ніж батьки?
 Уступи ж, Аполлонова земле, а я
 Пісні обидві вам з ласки богів закінчу.

А н т и с т р о ф а 1

Буйноволосого Феба прославлю танцем
 Між мореплавцями там, на Кеоській землі,
 Морем омитий, і співом звеличу
 Істм, перепону для хвиль.
 Приніс він кадмійцям на ігрищах шість жаданих вінків,
 Дар прекрасно-звитяжний вітчизні своїй,
 Тої землі, де Алкмена на світ привела.

Е п о д 1

Незборного сина, в страху перед ним
 Пси Геріона тремтіли.
 Та нині, хвалу снуючи Геродоту
 І славній його колісниці
 Четверокінній, якою він правив сам,
 Не довіривши віжок нікому,—
 Хочу в пісні своїй оспівати його
 З Іолаєм і Кастором разом.
 Не зродили ж бо Фіви, ні Лакедемон Візниць, які б
 їх поборили.

С т р о ф а 2

В різних боях прославлялись вони на грищах
 І прикрашали триніжками славними дім,
 Чашами з золота й посудом мідним,
 Звідали радість звитяг.
 Блистіла їх слава на полі змагання, де бігуни, Одяг
 знявши, біжать, і не змеркла вона
 На перегонах голплітів під брязкіт щитів.

А н т и с т р о ф а 2

Чи коли розмахом дужим руки метали
 Спис, або диск кам'яний; п'ятиборства тоді

Ще не було, існував самостійно
 Кожен із видів змагань.
 Не раз у волосся вплітали вони звитяжні гілки
 Гам, де Дірка-ріка пропливає, і там
 Де повноводний Еврот свої води несе.

Е п о д 2

О сину спартанця Іфікла, і ти,
 Касторе, сину Тіндара.
 Що жив у Гераннах, високому місті
 З ахейцями. — честь вам і слава.
 Про Посейдона співаючи і про Онхест,
 І про Істм божественний, я хочу
 Задля шани звитяжця віддати хвалу
 Його батькові Асоподору.
 Долю славу, яку він спіткав у житті,
 У пісні своїй оспіваю.

С т р о ф а 3

Не промину й Орхомена, який на лоні
 Батьківських нив прихистив його після біди,
 Що пережив він у морі безкраім,
 Зламаний горем тяжким.
 Та доля спадкова виводить його вже знову тепер
 На щасливу дорогу, бо хто у житті
 Горя зазнав — прозорливим душею стає.

А н т и с т р о ф а 3

Хто доброчесність у серці плекає ревно,
 Не покладаючи рук, не жаліючи коштів,
 Треба тоді, як мету осягає він,
 Щиро хвалити його.
 А це по плечу лиш співцеві, бо він один між людьми
 Словом добрим воздвигне без довгих трудів
 Пам'ятник спільний величний йому і собі.

Е п о д 3

Бо різної хочуть платні за труди
 Люди занять різнородних —
 Пастух, землероб, птахолов, мореплавець.
 Від голоду злого живіт свій
 Кожен, як може, боронить; хто ж славу ясну
 Завоює на війнах, на грищах —
 Той за працю свою між людьми усіма
 Нагороду найвищу осягне:
 Буде завжди звитяжця ім'я на устах
 Його земляків і чужинців.

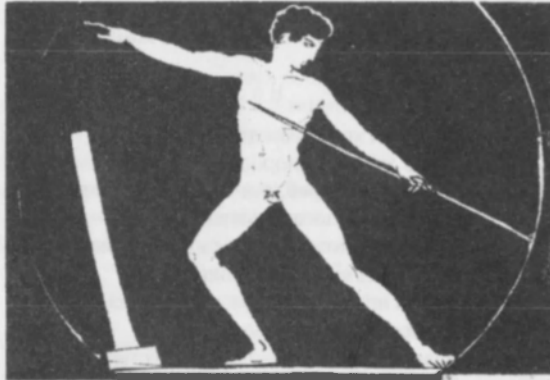
С т р о ф а 4

Я ж буду вдячно співати про сина Крона,
Бога, сусіднього нам, що зсмілю грясе,
Опікуна колісниць прудкокінних.
Амфіпріоне, й твоїх
Синів привітаю і землі Манія, і Елевсін,
Храм Деметри. Евбею,— місця, повз які
Звивистим шляхом на гришах колеса гримлять.

А н т и с т р о ф а 4

Протесілаю, уславлю й Філаку, твій край
Там, де ахейці шанують тебе дотепер.
Годі вмістити в короткому гімні
Все, що Гермес дарував
Для коней, якими на ігришах правив сам Геродот.
Часто ж те, що мовчанням обходимо ми,
Нам насолоду і радість найбільшу дає.
Хай Піеріди співучі йому
Крила ясні подарують,
Гілку найкращу в Олімпі і в Дельфах.
Зірвавши, хай візьме у руку,
Щоб для Фів семибрамних він гордістю став.
Хто ж, наживши багатства великі,
Вдома їх від сторонніх очей береже
І над ближнім злобно глумиться,
Той не знає, що опуститься в темний Аїд,
Не звідавши, що таке слава.

Піндар (520-432 рр. до н.е.)

ВІПРОБУВАННЯ МАРАФОНЦЯ

... Ні, не відпочивати,
 Ніякого відпочинку.
 Всередині у мене все горить. Тільки вперед! Тільки вперед!
 Довгий ще шлях попереду?
 Не видно ні людей, ні тварин, ні пташок.
 Тільки я один.
 Я єдина істота на землі і на небі,
 Що приречена на безкінечний біг?
 Ниюча біль у ногах
 Покарання за лінощі.
 Я добре знаю, що вона цим хоче сказати.
 Несуь, немов за мною женуться вовки.
 Один із них учепився мені у стегно.
 Я б скрикнув від болю;
 Але суха гортань видає лише хрип.
 Він мене душить.
 Рве мої груди зсередини.
 Тому я не дам ногам спокою!
 Вперед, вперед!
 Уже видніються Афіни...

*Франц Зондінгер.
 (переможець конкурсу мистецтв
 на Іграх XI Олімпіади у Берліні, 1936 р.)*

П'єр де Кубертен

ОДА СПОРТУ

I. О СПОРТ. ТИ — НАСОЛОДА.

Ти вірний, незмінний супутник життя,
Нашому духу і тілу ти щедро даруєш
радість буття.

Ти — безсмертний.

Живий ти і сьогодні, після краху
загублених в віках олімпіад.

Несеш ти торжество весни
людської. Весни, коли зароджувалась
насолода від гармонії розуму і сили.

Ти, як естафету, передаєш нам спадщину предків.
Минають століття. Життя торжествує. Ти
живеш, не підвладний часові, спорт.

II. О СПОРТ. ТИ — ЗОДЧИЙ.

Ти допомагаєш знаходити пропорції
найдовершенішого творіння природи —
людини, торжествуючої у перемозі і
зажуреної у невдачах.

Ти майстер гармонії.

Ти робиш нас сильними і спритними,
ставними, виправляєш недоліки, з
якими ми народжуємося.

Ти особливий, незвичайний зодчий. Твій
будівельний матеріал — людина в русі.

Ти довів, що вічний рух — не мрія,
не утопія.

Він існує.

Вічний рух — це спорт.

III. О СПОРТ. ТИ — СПРАВЕДЛИВІСТЬ.

Ти вказуєш прямі, чесні шляхи,
що їх шукають люди для досягнення цілей,
поставлених у житті.

Ти — неупереджений.

Ти вчиш, що правила змагань — закон.

Ти вимагаєш: “Жоден спортсмен,
який виконує вправи перед глядачами і
судьями, не повинен переступати ці правила”.
Ти визначаєш межі між видами
спорту. Немає судді, вимогливішого
і суворішого, ніж ти сам.
Непохитна твоя вимога справедливих
оцінок за дійсні досягнення.

IV. О СПОРТ. ТИ — ВИКЛИК.

Ти вимагаєш боротьби. Вся сила наших
м'язів зосереджена в одному на вибух
схожому слові — спорт.
Ти трубадур.
Твій полум'яний, хвилюючий заклик знаходить
відгук у наших серцях.
Ти запитуєш у тих, що вийшли на старт: для чого
сила, досвід і спритність, якщо не мріяти
про переможний фініш?
‘Ти стверджуєш — треба мріяти. Треба вміти.
Треба дерзати.
Ти переконуєш, вимагаєш, наказуєш. Ти
кличеш людей помірятися силою. Перемоги
себе.

V. О СПОРТ. ТИ БЛАГОРОДСТВО.

Ти обдаровуєш лаврами лиш того, хто
боровся за перемогу чесно, відкрито, безкорисливо
Ти бездоганний.
Ти потребуєш високої моральності,
справедливості, душевної чистоти,
непідкупності.
Ти проголошуєш: якщо хто-небудь
досягне мети, ввівши в оману своїх
товаришів, досягне слави за допомогою
низьких, нечесних вчинків, приглушивши у собі
почуття страху, той заслуговує осудливого епітета,
який стане нероздільним з його іменем.
Ти зводиш стадіони — театри без куліс.
Всі є свідками всього. Ніякої
закулісної боротьби.
Ти накреслив на своїх скрижалях: “Тричі
солодша перемога. здобута у благородній
чесній боротьбі”.

VI. О СПОРТ. ТИ — РАДІСТЬ.

Ти влаштуєш свято для тих, хто
 прагне боротьби, і для тих, хто прагне цією
 боротьбою насолодитись.
 Ти — триумф,
 Ти зігріваш кров. Пришвидшуєш
 серцебиття.
 Як радісно, як приємно відгукнутись на
 твій поклик.
 Ти розширюєш горизонти. Освітлюєш обрії.
 Надихаєш стартуючих на ближній фініш.
 Ти лікуєш душевні рани. Сум та
 скорбота одного відступають у ту хвилину, коли
 потрібно перебороти все перед багатоким
 поглядом людським.
 Даруй же радість, задоволення. щастя
 людям, спорт.

VII. О СПОРТ. ТИ — ПЛІДНІСТЬ.

Ти стаєш перешкодою на шляху згубних
 недугів, які завжди загрожували людям.
 Ти — посередник.
 Ти рекомендуєш тим, хто страждає, німічним,
 хворим найкращі ліки. Себе.
 Ти прикладом своїх сильних, здорових,
 мускулистих, загартованих
 прихильників лікуєш доведених до відчаю.
 Ти зігріваш кров. Пришвидшуєш
 серцебиття.
 Лікуєш від недугів. Ти червоний рядок в
 “Кодексі здоров'я”.
 Ти стверджуєш: “У здоровому тілі — здоровий дух”.

VIII. О СПОРТ. ТИ — ПРОГРЕС.

Ти сприяєш удосконаленню людини —
 найпрекраснішого творіння природи.
 Ти стремління.
 Ти наказуєш дотримуватись правил і
 потреб гігієни. Стримуєш від надміру.
 Ти вчиш людину добровільно, свідомо,

переконливо діяти так, щоб жодне високе досягнення, жоден рекорд не були результатом перевтоми, згубно не вплинули на здоров'я.

Ніяких стимуляторів, крім жаги перемоги і мудрого тренування, не визнаєш ти.

Ти переконуєш, що прогрес фізичний і прогрес моральний - два шляхи до одної мети.

IX. О СПОРТ. ТИ — МИР.

Ти встановлюєш хороші, добрі, дружні стосунки між народами.

Ти - згода.

Ти зближуєш людей, які прагнуть єдності.

Ти вчиш різномовну, різноплемінну молодь поважати один одного.

Ти — джерело благородного, мирного, дружнього змагання.

Ти згуртовуєш молодість - наше майбутнє, нашу надію - під свої мирні знамена.

О спорт.

Ти — мир.

ОЛІМПІЙСЬКА КЛЯТВА СПОРТСМЕНІВ

"Від імені усіх спортсменів, я обіцяю, що ми будемо приймати участь у цих Олімпійських іграх, поважаючи і дотримуючись правил, за якими вони проводяться, в істинно спортивному дусі,
на славу спорту
і в ім'я честі своїх команд".

ОЛІМПІЙСЬКА КЛЯТВА АРБІТРІВ

"Від імені всіх судів і офіційних осіб, я обіцяю, що ми будемо виконувати наші функції під час цих Олімпійських ігор з усією неупередженістю, дотримуючись правил і зберігаючи відданість принципам справжнього спортивного духу".

"Олімпійський рух повинен бути не темою для декларацій і конференцій, а живою реальністю, що здатна нанести поразку нападам поганих політиків, амбіціям, ненависті".

Хуан Антоніо Самаранч

З М І С Т

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	3
РОЗПОДІЛ ПРОГРАМНОГО МАТЕРІАЛУ	5
ПРОГРАМНИЙ МАТЕРІАЛ	11
ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ	16
ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ВИВЧЕННЯ	20
ОСНОВИ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ	22
КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ	25
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	29
ДОДАТКИ	32
ЗМІСТ	45

